

Till de svenska ledamöterna i EU-parlamentet

Modern köttkontroll ger fortsatt säkra livsmedel

Angående ENVI utskottets ställningstagande till ”the draft Regulation (EU) No.../..of XXX amending Annexes to Regulations (EC) No 853/2004, (EC) No 854/2004 of the European Parliament and of the Council and Regulation (EC) No 2074/2005”

Den av veterinär utförda köttkontrollen (köttbesiktningen) vid slakterierna i Europa har lång tradition. Undersökningen av slaktkroppar och organ utförs i dag ungefär på samma sätt som när kontrollen infördes för mer än hundra år sedan. Den var då riskbaserad* i ordets verkliga bemärkelse trots att begreppet var okänt vid den tiden. Kontrollen inriktades på sjukdomar som kan överföras från djur till människa (zoonoser) och som då var vanligt förekommande och utgjorde allvarliga hälsoproblem, i första hand tuberkulos, brucellos och trikinos. I dag är situationen annorlunda i flertalet av EU:s medlemsstater. Köttkontrollen kan inte längre göra anspråk på att vara riskbaserad. Slaktgrisarna som kommer till våra slakterier är uppfödda under kontrollerade former, är friska och bär inte de zoonoser som kan upptäckas vid traditionell köttkontroll. De zoonoser som i dag utgör problem i många länder, exempelvis salmonella, yersinia, campylobacter etc, upptäcks inte med de resurskrävande manuella rutiner (palpation=känna med händerna och incision=snitt med kniv) som nu tillämpas. I stället innebär dessa rutiner enligt EFSA att risken för smittspridning genom kontaminering ökar. Om kontrollen ska vara verkligt riskbaserad och koncentrerad på dagens hälsoproblem, måste den reformeras och samhällets resurser läggas där de gör mest nytta. Säkrast livsmedel får vi om traditionella rutiner i huvudsak ersätts med visuell kontroll av slaktkroppar och organ kompletterad med utförlig mikrobiologisk kontroll. En viktig förutsättning är även att de som utför kontrollen ska ha tillfredsställande information från uppfödningsskedet (Food Chain Information).

Från näringsens sida har vi under lång tid argumenterat för en moderniserad köttkontroll med fokus på de risker som föreligger i dag. I Sverige har vi en i ett europeiskt perspektiv unik samsyn mellan näringen, Livsmedelsverket och Landsbygdsdepartementet om behovet av reformering och effektivisering av köttkontrollen. När kommissionen och rådet tidigare i år presenterade sitt förslag till ändringar i de förordningar som reglerar köttkontrollen baserat på EFSA:s yttrande 2011, såg vi det som ett betydande steg i rätt riktning. Enligt förslaget införs som rutin visuell kontroll av slaktgrisar, men vid minsta misstanke ska kontrollanten vidta andra åtgärder som palpation, incision, mikrobiologisk kontroll, restsbstanskontroll etc. Vidare utökas salmonellakontrollen av slaktkroppar och trikinkontrollen effektiviseras. I övrigt föreslås inga förändringar av nuvarande rutiner. Den officiella veterinärens betydelsefulla roll är snarare förstärkt jämfört med i dag! Alla grisar som kommer in till slakt ska kontrolleras före (alltid officiell veterinär) och efter slakten (av officiell veterinär eller officiell assistent). Djurskyddet, dvs tecken på vanvård på gård och under transport, hantering på slakteriet, bedövning och avlivning samt information från livsmedelskedjan (Food Chain Information)

och företagets egenkontrollprogram ska kontrolleras. I övrigt ska hygien, livsmedelssäkerhet, märkning mm övervakas. Det är därför angeläget att understryka att samhällets kontroll inte på något sätt äventyras eller ifrågasätts genom förslaget utan kontrollen förblir intakt men med ökat fokus på dagens riskscenario.

Livsmedelsverket beslutade den 10 april 2013 att tillåta visuell kontroll av slaktgrisar i Sverige i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 854/2004 (bilaga I, avsnitt IV, kapitel IV, B, punkt 1 - 2). Visuell kontroll har nu införts som rutin vid sex av våra tio större/medelstora grisslakterier och dessa står för ca 80 % av antalet slaktgrisar i Sverige. Såväl myndigheter som företag är mycket positiva till förändringen och inga olägenheter har hittills rapporterats. Från näringens sida kommer vi att vid ett möte med Livsmedelsverket den 30 oktober diskutera de erfarenheter som vunnits av drygt ett halvårs tillämpning av visuell kontroll.

Mot bakgrund av ovanstående är det med stor förvåning och oro vi tar del av förslaget till resolution från parlamentet. De farhågor som redovisas t.ex. under punkt F i ”Motion for a Resolution from Committee on the Environment, Public Health and Food Safety” (daterad 19.9.2013), känns mycket verklighetsfrämmande, speciellt utifrån våra erfarenheter i Sverige och Danmark:

- ”potential dangers to human health could remain undetected and meat unfit for human consumption could enter the food chain;
- abnormalities, such as abscesses or tumours, might not be detected, and even if such abnormalities did not pose food safety risks, might deceive consumer expectations regarding food quality;
- breaches of animal welfare rules might remain undetected if organs are not examined properly;
- the detection probability of epizootics (smittsamma djursjukdomar som mul och klövsjuka) could decrease etc..”

Vår förhoppning är därför att parlamentet i omröstningen i plenum avslår resolutionen och därmed tillstyrker att den föreslagna kommissionsförordningen vinner laga kraft.

Åke Rutegård , leg. veterinär, VD Kött och Charkföretagen

My Sahlman, leg. veterinär, expert, LRF

Sten-Olof Dimander, leg. veterinär, VD Svenska Djurhälsovården

*Riskbaserad = optimal insats för att upptäcka och undanröja de viktigaste förekommande riskerna